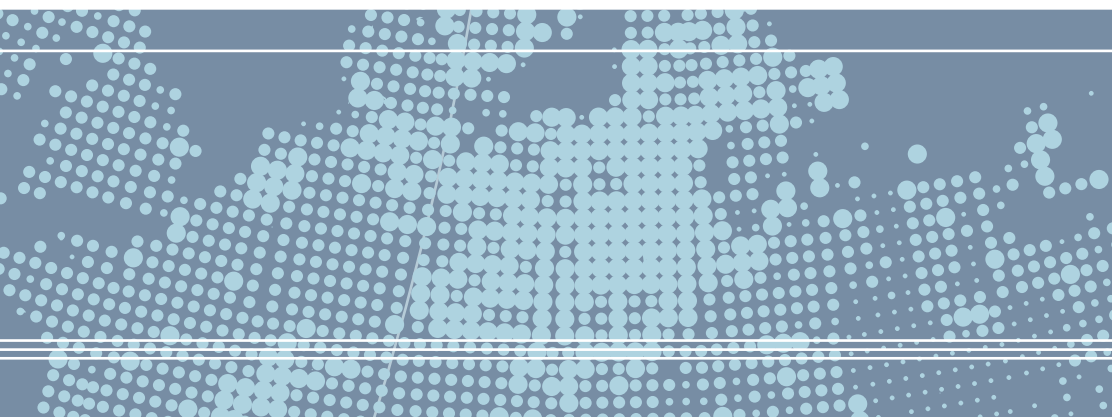

Eionet knyter sammen

Eionets opprinnelse og oppbygning

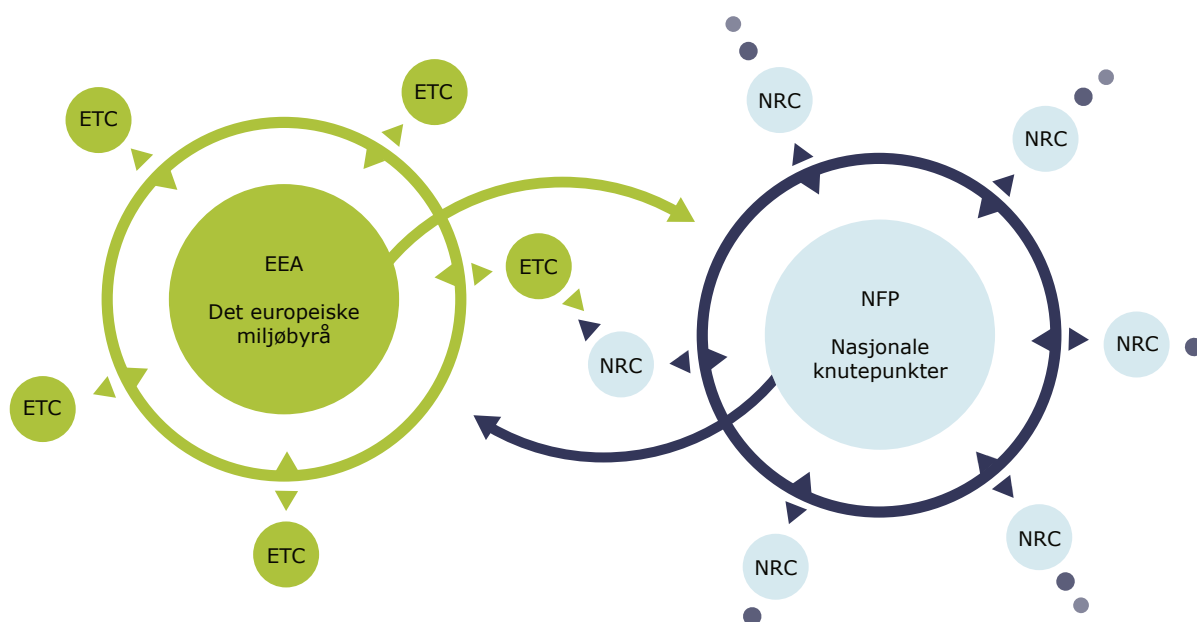
Eionets oppdrag

Det europeiske nettverket for miljø-informasjon og miljø-observasjon (Eionet) har som målsetning til rett tid, å framskaffe kvalitetssikrede data, informasjon og ekspertise for bruk i vurderingen av Europas miljøtilstand og miljøbelastninger. Dette gjør det mulig for beslutningstakerne å vedta hensiktsmessige miljøverntiltak på nasjonalt og europeisk plan samt overvåke effekten av politikken og tiltakene som er iverksatt.

➤ Eionet er et partnerskap der Det europeiske miljøbyrå (EEA) og dets medlems- og deltakerland inngår. I tillegg til EEA består Eionet av en rekke europeiske temasentre (ETC) og et nettverk av ca. 900 eksperter fra over 300 nasjonale miljøinstitusjoner og andre organer, i 37 land, som arbeider med miljøinformasjon. Dette er de nasjonale knutepunktene (NFP) og de nasjonale referansesentrene (NRC).

Eionet-partnerskapet er en avgjørende faktor for at EEA skal kunne samle inn og organisere data samt for utarbeidelse og formidling av informasjon. IT-infrastrukturen (også kjent som e-Eionet) er et viktig hjelpemiddel for organisasjonene og enkeltpersonene i nettet. Denne brosjyren beskriver Eionets oppbygning, arbeidsmetoder, produkter og framtidige aktiviteter.

Eionets opprinnelse og oppbygning

Eionet har vokst i takt med utvidelsen av EEA

Nettverket ble opprettet i 1994 og er blitt en anerkjent kilde for data og informasjon av høy kvalitet om tilstand og belastningene på Europas miljø samt om drivkreftene som påvirker det. Etter hvert som antallet medlemmer i EEA har økt, har også Eionet vokst.

I 1994 hadde EEA 18 medlemsland, og Eionet omfattet 15 EU-medlemsstater: Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Italia, Luxembourg, Nederland, Portugal, Spania, Storbritannia, Sverige, Tyskland og Østerrike samt tre EFTA-land: Island, Liechtenstein og Norge.

I 1996 ble de 10 søkerlandene i Sentral- og Øst-Europa: Bulgaria, Den tsjekkiske republikk, Estland, Latvia, Litauen, Polen, Romania, Slovakia, Slovenia og Ungarn, involvert i EEAs aktiviteter og begynte å utvikle sine nasjonale nettverk. De fleste sluttet seg til EEA i januar 2002 sammen med andre interesserte land, som Kypros, Malta og Tyrkia. Innen 2003 var alle blitt medlemmer av EEA og fullverdige deltakere i Eionet. Antall medlemmer var dermed oppe i 31. EEA var det første EU-organet som åpnet sine dører for de nye medlems- og søkerlandene. Nå deltar Sveits, Albania, Bosnia-Hercegovina, Kroatia, Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia så vel som Serbia og Montenegro i Eionet og EEAs arbeidsprogram — før de er blitt medlemmer i EU.

Gjennom Eionet samler EEA inn miljødata fra de enkelte land. Nasjonalt validerte data av høy kvalitet til rett tid vektlegges. Dette danner grunnlaget for integrerte miljøvurderinger samt kunnskap som spres og gjøres tilgjengelig via EEAs nettsted. Informasjonen tjener til å underbygge miljøstyringsprosesser, utarbeidelse og evaluering av miljøpolitikk og offentlig medvirkning på nasjonalt, europeisk og globalt plan.

Eionets opprinnelse og oppbygning

Europeiske temasentre (ETC)

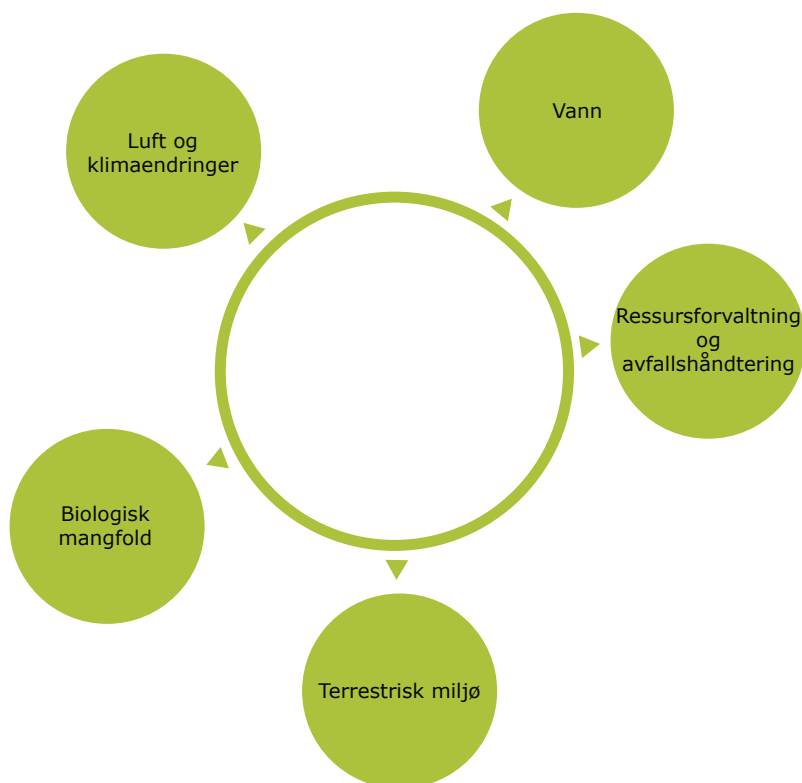
En gruppe organisasjoner fra EEAs medlemsland, som har ekspertise på et spesifikt miljøområde, engasjert av EEA for å støtte EEAs arbeidsprogram.

➤ Europeiske temasentre (ETC) er sentre som har ekspertise innen visse emner, og som er engasjert av EEA for å utføre bestemte oppgaver fastsatt i EEAs strategi (det femårige arbeidsprogrammet) og den årlige styringsplanen. De er utvalgt av EEAs styre etter en europeisk anbudskonkurranse og fungerer som en forlengelse av EEA innen visse temaområder. Hvert temasenter består av en ledende organisasjon samt partnerorganisasjoner, spesialisert på området miljøforskning og miljøinformasjon, som forener sine ressurser innen sine respektive fagfelt.

I samarbeid med medlems- og deltakerlandene forenkler temasentrene tilgangen til data og informasjon fra landene, og leverer rapporter og andre tjenester til EEA og Eionet.

Det er for tiden fem temasentre som dekker områdene: luft og klimaendringer, vann, terrestrisk miljø, avfalls- og materialstrømmer samt naturvern og biologisk mangfold. De to sistnevnte vil i 2005 bli avløst av henholdsvis temasentre for: ressursforvaltning og avfallshåndtering samt biologisk mangfold.

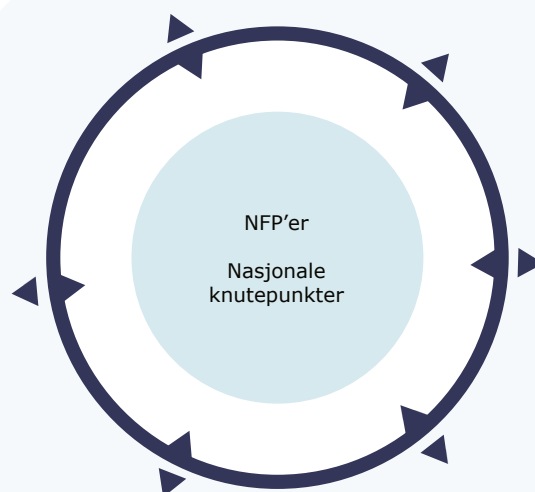
Eionets opprinnelse og oppbygning

Nasjonale knutepunkter (NFP)

En ekspert eller ekspertgruppe i nasjonale miljøinstitusjoner utnevnt og finansiert av landet, og bemyndiget til å fungere som hovedkontaktpunktet for EEA. Det nasjonale knutepunktet samordner det nasjonale nettverket, som består av en rekke nasjonale referansesentre (NRC), for å støtte gjennomføringen av EEAs arbeidsprogram.

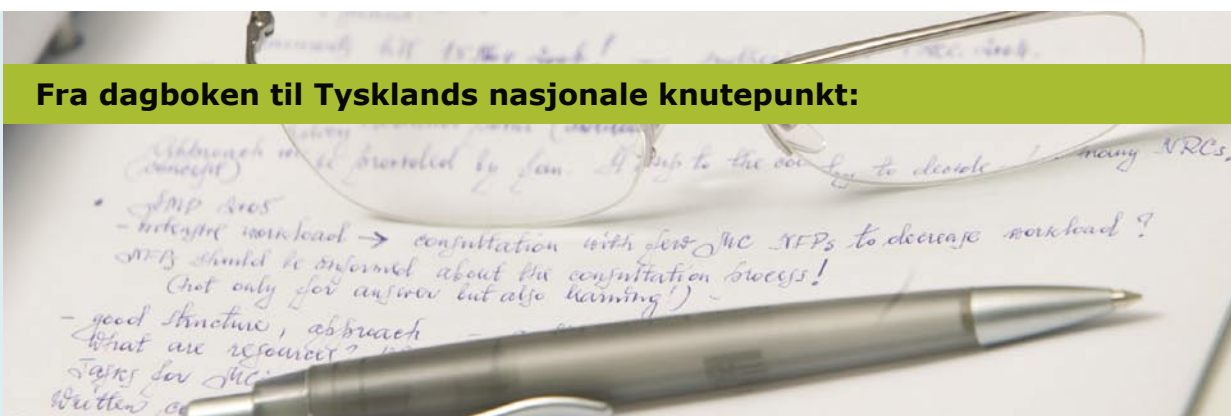
➤ De nasjonale knutepunktene er EEAs hovedkontaktpunkter i medlemslandene. De har ansvaret for samarbeidet med EEA og de europeiske temasentrene og for å sikre nasjonal samordning av aktivitetene i forbindelse med EEAs strategi. Arbeidsmetodene varierer fra land til land. Dette gjenspeiler til en viss grad mangfoldet av de nasjonale miljøforvaltningssystemene som knutepunktene er integrert i. F.eks. finnes noen nasjonale knutepunkter i miljødirektorater, andre er en del av miljøverndepartementet, noen er å finne i sentraliserte nasjonale administrasjoner, mens andre opererer innen et desentralisert, noen ganger føderalt system.

De nasjonale knutepunktene vedlikeholder og utvikler det nasjonale nettverket, tilrettelegger og samordner kontakter, henvendelser og resultater på nasjonalt og europeisk plan. I tillegg fungerer de som rådgivere for sine styremedlemmer i EEA og utvikler kontakten med andre relevante nettverk, som Eurostat. For å fremme viktige EEA-publikasjoner organiserer mange av de nasjonale knutepunktene lanseringer og sender ut pressemeldinger.

Eionets opprinnelse og oppbygning

Fra dagboken til Tysklands nasjonale knutepunkt:

Mandag	Motta papirene for NFP/Eionet møtet i februar
Finn relevante NRC og andre eksperter for innspill
Send utkast for kommentar: EEAs årlige styringsplan/EEAs policy for oversettelse/forslag til endring av Eionets struktur
Tirsdag	NRC Luftkvalitet: månedlig ozonrapport skal være klar!
Last opp til Circa: informasjon om nasjonalt CLC-prosjekt
Kvalitetskontroll: oversettelse av EEAs årsrapport
Invitasjon fra ETC Terrestrisk miljø til årlig Eionet-seminar. Videre send til NRC Arealdekke, sjekk mandag
Onsdag	Motta utkast til EEA rapport om energi
Sende rapporten til NRC Energi for kommentar — minn om at den nasjonale informasjonen må sjekkes
Forbered nasjonalt Eionet møte: invitasjoner, dagsorden, møtelokale, budsjett
Ring NFP i Norge, Bulgaria, Nederland for å diskutere endring av Eionets struktur
Torsdag	ETC Avfall ber om informasjon om nasjonal politikk og tiltak. Finn informasjonskilder
Tilbakemelding fra NRC Vann og NRC Natur vedr. møte NFP/Eionet. Ingen kommentarer fra NRC Utslipp til luft (påminnelse neste uke!)
Oppsummering av landenes kommentarer til utkast EEA 'Signals'-rapport
Fredag	Informere styremedlem/øverste ledelse om status mht. Tysklands leveranse av Eionets prioriterte datastrømmer
Utarbeid framdriftsrapport for styremedlem og orienter ham for neste møte i EEA

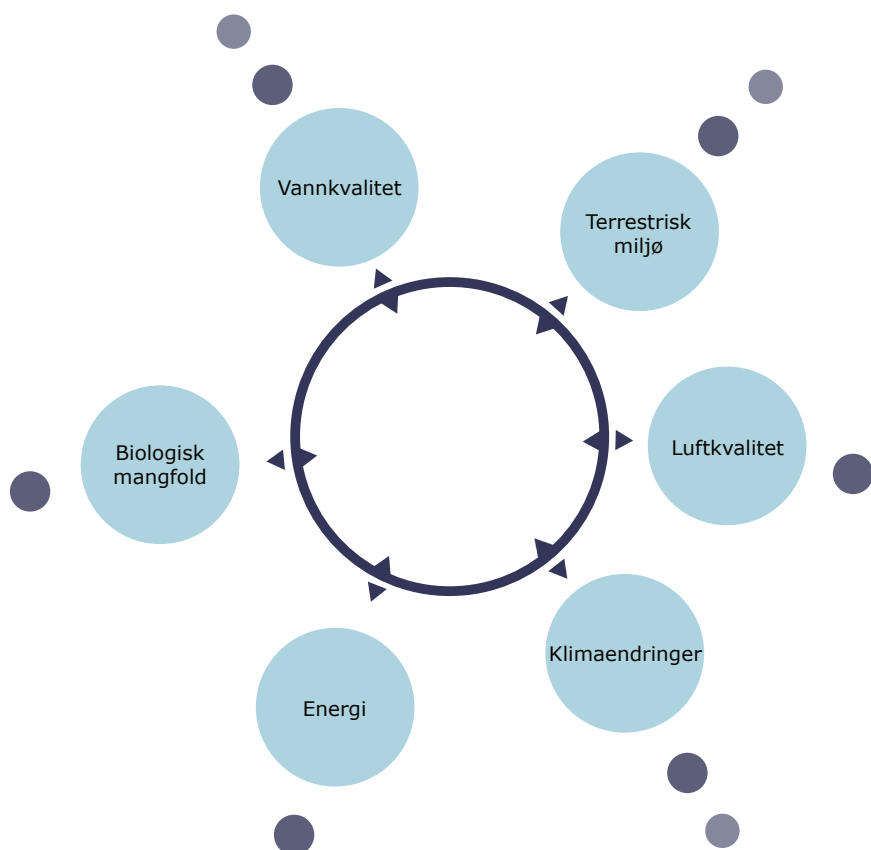
Eionets opprinnelse og oppbygning

Nasjonale referansesentre (NRC)

En ekspert eller ekspertgruppe i nasjonale miljøinstitusjoner utnevnt og finansiert av landet for å samarbeide med EEA og relevante europeiske temasentre på bestemte miljøområder knyttet til EEAs arbeidsprogram.

➤ De nasjonale referansesentrene utnevnes av medlemslandene. Sentrene består av nasjonalt finansierte eksperter eller ekspertgrupper i institusjoner som regelmessig samler inn eller leverer miljødata på nasjonalt plan, og/eller har relevant kunnskap om ulike miljøspørsmål, miljøovervåking eller miljømodellering. De nasjonale referansesentrene er opprettet innen bestemte miljøområder, f.eks. luftkvalitet, klimaendringer, vassdragskvalitet, avfallsproduksjon, biologisk mangfold, energi og mange flere. De spiller en rolle i den tekniske samordningen av disse temaene og samarbeider med EEA og de aktuelle europeiske temasentrene. Oppbygningen av de nasjonale referansesentrene varierer avhengig av krav og prioriteringer i forhold til EEAs strategi.

Eionet — en suksesshistorie

➤ Eionet-gruppen består av de nasjonale knutepunktene, lederne for de europeiske temasentrene, representanter for Europakommisjonen og berørte personer hos EEA. Gruppen møtes tre ganger i året med rundt 70 til 80 deltakere. Resultatet av drøftingene rapporteres tilbake til EEAs styre (som også møtes to-tre ganger i året) og støtter dermed beslutningsprosessen på nivået der politikken defineres.

Hvert europeisk temasenter inviterer jevnlig relevante nasjonale referansesentra til Eionet-seminarer hvor de presenterer resultatene av sine aktiviteter samt diskuterer med de nasjonale representantene for å definere veien framover. Slike seminarer bidrar til å opprettholde og styrke den gode kontakten mellom de europeiske temasentrene og de nasjonale referansesentrene så vel som landene imellom.

Eionet — en suksesshistorie

➤ På grunnlag av materiale fra Eionet-partnerne har EEA fastsatt et sett prioriterte, årlige datastrømmer. Disse dataene, som for tiden samles inn på områdene luftkvalitet, utslipp til luft, vann og vassdrag, marine og kystnære farvann, jordforurensning, naturvern og arealdekke, benyttes til å oppdatere den sentrale sammenstillingen av miljøindikatorer som danner grunnlaget for EEAs rapporter og vurderinger. EEA utarbeider en årlig framdriftsrapport om landenes prestasjoner når det gjelder å levere disse dataene. Denne praksisen er et nyttig verktøy for å definere kriteria for et lands prestasjoner samt opmuntre alle land til å forbedre sin innsats. I den grad det er mulig, benytter Eionet data og informasjon som allerede er innrapportert av landene innenfor rammen av EUs eller internasjonale forpliktelser. Dette betyr at data, en gang innsamlet på nasjonalt plan, kan benyttes for flere formål på nasjonalt, EU og internasjonalt nivå.

Håndtering av miljøproblemer forutsetter en omforent europeisk tilnærming. Det er mye takket være Eionet at dette samarbeidet er kommet i stand. Eionet dekker en stor del av Europa, og har opplevd 10 år av utvikling og anerkjennelse.

Nettverket knytter den beste, tilgjengelige nasjonale ekspertisen på miljøspørsmål sammen med beslutningstakere på nasjonalt og europeisk plan.

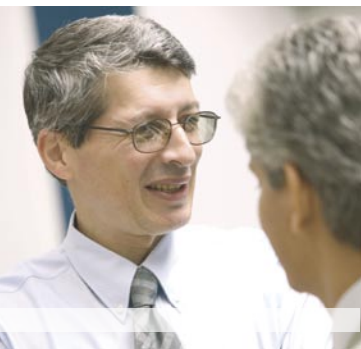
Eionet — en suksesshistorie

➤ Et eksempel på hvordan EEA i 2003 kunne gi ut den første indikatorbaserte temarapporten om Europas miljøtilstand og miljøbelastninger: *Europas vann: en indikatorbasert vurdering*:

- september 2002: EEA ber om den årlige oppdateringen av de prioriterte datastrømmene om vann fra de nasjonale knutepunktene og de spesialiserte nasjonale referansesentrene for vann i 37 land,
- september-desember 2002: de nasjonale referansesentrene overfører sine data elektronisk til EEAs sentrale dataarkiv,
- januar-april 2003: ETC Vann utfører kvalitetskontroll i samarbeid med de nasjonale referansesentrene og leverer validerte data tilbake til EEA for opplasting til den nettbaserte databasen, Waterbase,
- april-juni 2003: ETC Vann anvender dataene, supplert med data fra andre europeiske kilder, til å oppdatere faktaarkene for indikatorene som skal benyttes i indikatorrapporten for vann,
- juli 2003: ETC Vann og eksperter fra EEA utarbeider det endelige utkastet til rapport og sender den ut via det elektroniske Eionet (e-Eionet) til landene for kommentarer og validering,
- september-oktober 2003: EEA og ETC Vann utarbeider den endelige utgaven, og EEA oversender den til forleggeren,
- november 2003: Rapporten offentliggjøres i papirutgave så vel som på EEAs nettsted, og markedsføring igangsettes.

Eionet — en suksesshistorie

➤ Land har hatt nytte av å utveksle råd, ekspertise og erfaringer i forbindelse med utviklingen av sine nasjonale kapasiteter, særlig innen datainnsamling og dataforvaltning og utarbeidelse og formidling av informasjon som er relevant for miljøpolitikken.

De europeiske temasentrene som er etablert, dekker de viktigste miljøområdene, og deres deltakelse i Eionet styrker båndene mellom landene og EEA.

Den omfattende kommunikasjonen mellom de nasjonale referansesentrene og de europeiske temasentrene har forbedret datakvaliteten både på nasjonalt og europeisk plan, og har for mange land også bidratt til å styrke kapasiteten til eksisterende overvåkingssystemer. For de nye medlemsstatene i EU har tidlig medlemskap i EEA og Eionet bidratt til å profilere miljøspørsmål og betydd mye for de nasjonale overvåkingssystemenes karakter og omfang.

Data som landene har forpliktet seg til å innrapportere på europeisk plan, samles inn og analyseres av EEA og de europeiske temasentrene for å gi et bilde av tilstanden og belastningen på Europas miljø. Fordi denne prosessen er helt åpen, blir det også mulig å måle hvert lands miljøresultater. Videre blir EEAs medlemsland oppfordret til å utvikle nasjonale nettverk på en måte som sikrer kompatibilitet med EUs og internasjonale krav for rapportering.

Eionet i framtiden

➤ Kravene til miljøinformasjon er i stadig utvikling. EEA, som i utgangspunktet skulle levere miljødata og miljøinformasjon, er nå fullt engasjert av Europaparlamentet, Europakommisjonen og sine medlemsland til ikke bare å rapportere om

miljøtilstanden, men også om utsiktene for miljøet og virkningene av hovedelementene i miljø- og sektoriell politikk. I løpet av de neste fem årene vil EEA og Eionet utvide sine aktiviteter til støtte for et mangfold av politiske prosesser.

EEA og Eionet arbeider innenfor fire hovedområder som direkte støtter opp under EUs 6. miljøhandlingsprogram. Disse er:

- takle klimaendringene
- takle tapet av biologisk mangfold og forståelse av romlig utvikling i miljøet
- vern av menneskets helse og livskvalitet
- bærekraftig bruk og forvaltning av naturressurser og avfall.

Hvert av disse er påvirket av aktiviteter som også må tas i betraktning, f.eks. landbruk, kjemikalier, energi, transport og arealbruksplanlegging. Framskritt har blitt gjort mht. integrasjon av miljøspørsmål samt informasjon til sektoriell politikk, særlig transport; og arbeid med energi og landbruk pågår.

Eionet i framtiden

Eionet har ytt betydelige bidrag til, og vil fortsette sine anstrengelser for å:

- måle framskrittene i forhold til målsetningene i Kyoto-protokollen med mer nøyaktige og tidsriktige evalueringer av utslippene av klimagasser, og sammenligne utviklingen i Europa med andre regioner i verden,
- utvikle resultatindikatorer for politikken for biologisk mangfold, særlig gjennomføringen av Natura 2000, målet om å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010, og forbindelsen til sektorielle politikker,
- støtte forutsetningene for europeiske og globale initiativer, herunder de tematiske strategiene for det marine miljø og jordbunnen,
- videreutvikle Eurowaternet, det europeiske overvåkingsnett for vann, for å støtte rapporteringen i forbindelse med rammedirektivet for vann og andre direktiver, og innføringen av et vann-informasjonssystem for Europa,
- vurdere befolkningens eksponering for luftforurensning,
- utrede miljømessige og økonomiske konsekvenser av naturgitte og teknologiske farer,
- avfalls- og materialstrømvurderinger for å støtte arbeidet med å redusere avfallsproduksjon samt med å redusere koblingen mellom bruk av ressurser og økonomisk vekst.

Eionet har hatt en betydelig utvikling i sine første 10 år. Det står nå parat til å anpassere sin struktur til endrede problemstillinger og prioriteringer. Gjennom Eionet samarbeider medlemslandene i EEA for å oppfylle visjonen om en mer strømlinjeformet og integrert tilnærming til miljøinformasjon i

Europa. Støtte til evaluering og utvikling av miljøpolitikken gjennom partnerskap og informasjonsutveksling, som Eionet er et eksempel på, er en vellykket modell som kan eksporteres og bidra til å utvide dette nettverket til andre deler av kloden.

Institusjoner utpekt til nasjonale knutepunkter (NFP)

EEAs medlemsland

Belgia

Intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL)
<http://www.irceline.be/>

Bulgaria

Executive Environment Agency
<http://nfp-bg.eionet.eu.int/ncesd/index.html>

Danmark

National Environmental Research Institute (NERI)
<http://www.dmu.dk/>

Den tsjekkiske republikk

Czech Environmental Institute
<http://www.ceu.cz/>

Estland

Estonian Environment Information Centre
<http://www.keskkonnainfo.ee/>

Finland

Finnish Environment Institute
<http://www.ymparisto.fi/>

Frankrike

Institut Français de l'Environnement (IFEN)
<http://www.ifen.fr/>

Hellas

Ministry for the Environment, Physical Planning and Public Works
<http://www.minenv.gr/>

Irland

Environmental Protection Agency
<http://www.epa.ie/>

Island

Environment and Food Agency
<http://www.ust.is/>

Italia

Agenzia per la Protezione dell'Ambiente e per i Servizi Tecnici (APAT)
<http://www.apat.gov.it/>

Kypros

Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment
<http://www.cyprus.gov.cy/>

Latvia

Latvian Environment Agency
http://www.varam.gov.lv/varam/P_inst/Elva.htm

Liechtenstein

National Office for Forests, Nature and Landscape
<http://www.llv.li/amtstellen/llv-awnl/llv-awnl-home.htm>

Litauen

Environmental Protection Agency
<http://aaa.am.lt/VI/>

Luxembourg

Ministère de l'Environnement
<http://www.environnement.public.lu/>

Malta

Malta Environment and Planning Authority
<http://www.mepa.org.mt/>

Nederland

National Institute of Public Health and Environmental Protection
<http://www.rivm.nl/>

Norge

Statens forurensningstilsyn
<http://www.sft.no/>

Polen

Chief Inspectorate for Environmental Protection
<http://www.gios.gov.pl/>

Portugal

Institute of Environment
<http://www.iambiente.pt/>

Institusjoner utpekt til nasjonale knutepunkter (NFP)

Romania

Ministry of Waters and Environmental Protection
<http://www.mappm.ro/>

Slovakia

Slovak Environmental Agency
<http://www.sazp.sk/>

Slovenia

Environment Agency of the Republic of Slovenia
<http://www.arso.gov.si/>

Spania

Ministerio de Medio Ambiente
<http://www.mma.es/>

Storbritannia

Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA)
<http://www.defra.gov.uk/>

Sverige

Swedish Environmental Protection Agency
<http://www.naturvardsverket.se/>

Tyrkia

Ministry of Environment
<http://www.cevre.gov.tr/>

Tyskland

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.de/>

Ungarn

Ministry of Environment and Water
<http://www.ktm.hu/>

Østerrike

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.at/>

EEAs samarbeidsland

Albania

Ministry of Environment
<http://www.managenergy.net/actors/A2291.htm>

Bosnia-Hercegovina

Federal Ministry for Physical Planning and Environment
<http://www.fmpuio.gov.ba/>

Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia

Ministry of Environment and Physical Planning
<http://www.moep.gov.mk/default-MK.asp>

Kroatia

Croatian Environment Agency
<http://www.azo.hr/default.asp>

Monaco

Bureau de la Coopération Internationale
<http://www.gouv.mc/>

Serbia og Montenegro

European Integration Office
<http://www.feio.sv.gov.yu/>

Sveits

Swiss Agency for the Environment, Forests and Landscape (SAEFL)
<http://www.umwelt-schweiz.ch/buwal/de/>

България Belgique/België Česká republika Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα España
 France Ireland Island Italia Κύπρος Latvija Liechtenstein Lietuva Luxembourg Magyarország
 Malta Nederland Norge Österreich Polska Portugal Romania Slovenija Slovenská republik
 Suomi/Finland Sverige Türkiye United Kingdom България Belgique/België Česká repub-
 Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα España France Ireland Island Italia Κύπρος Latv
 ienstein Lietuva Luxembourg Magyarország Malta Nederland Norge Österreich Pol
 s Portugal Romania Slovenija Slovenská republika Suomi/Finland Sverige Türkiye United K
 n България Belgique/België Česká republika Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα Esp
 nce Ireland Island Italia Κύπρος Latvija Liechtenstein Lietuva Luxembourg Magyarors
 ta Nederland Norge Österreich Polska Portugal Romania Slovenija Slovenská republik
 omi/Finland Sverige Türkiye United Kinadom България Belgique/België Česká repub-

Her finner du mer informasjon

EEA:

<http://www.eea.eu.int/>

List of NFPs and ETCs:

http://org.eea.eu.int/organisation/nfp-eionet_group.html

Eionets infrastruktur og verktøyer:

<http://www.eionet.eu.int/>

Reportnet:

<http://www.eionet.eu.int/reportnet.html>

EEAs strategi:

<http://org.eea.eu.int/documents/strategy.pdf>

Det europeiske miljøbyrå
 Kongens Nytorv 6
 1050 København K
 Danmark

Tlf.: +45 33 36 71 00
 Faks: +45 33 36 71 99

Nettsted: www.eea.eu.int
 Henvendelser: www.eea.eu.int/enquiries

ISBN 92-9167-752-3

9 789291 677528

